

Ansökan om fridlysande av pelarenhäck, Valkom

BYMIN 13.02.2025 § 8
773/11.03.05/2024

Beredning

Miljöchef Heidi Lyytikäinen, tfn 0440 555 373

Ansökan och behörig myndighet:

Ägaren till fastighet 434-404-3-99 inlämnade 9.10.2024 en ansökan till byggnads- och miljönämnden om fridlysande av ett naturminnesmärke på privat mark med stöd av 95 § i naturvårdslagen. Det rör sig om pelarenhäcken som är lika lång som Långängsvägens vägren som gränsar mot fastigheten. Häcken består av ca 12 enar, av vilka tre har fallit på fastighetens sida. Enarna som står är uppskattningsvis åtta meter höga.

Enligt 95 § i naturvårdslagen kan ett träd, en dunge, ett flyttblock eller en annan motsvarande naturformation som på grund av sin skönhet, sällsynthet, betydelse i landskapet, sitt vetenskapliga värde eller av någon annan motsvarande anledning kräver särskilt skydd fridlysas som naturminnesmärke. Ett fridlyst naturminnesmärke får inte skadas eller förstöras. Beslut om fridlysning av ett naturminnesmärke i ett privatägt område fattas av kommunen på ansökan av områdets ägare eller med ägarens samtycke. Enligt 33 § i Lovisa stads förvaltningsstadga beslutar byggnads- och miljönämnden om fridlysning.

På området är "utvidgning av stadsplan för XI stadsdelen" i Lovisa i kraft. Stadsplanen är fastställd 17.4.1967.

Beredning av ärendet och hörande av parter:

Miljöchefen var 5.11.2024 utanför fastigheten och tog del av pelarenhäcken som utgör objekt för ansökan. I samband med besöket togs fotografier.

Med stöd av 11 och 34 § i förvaltningslagen meddelades fastighetens närmaste grannar om ansökan. Enarna växer alldeles vid fastighetens gräns, där även el- och telefonkablar går. Därför har utlåtande begärts av följande: Lovisa stads infrastrukturenhet, Kymmenedalens Elnät Ab och LPOnet Osk Anl. Dessutom reserverades på begäran Lovisa kultur- och miljörelse rf möjlighet att ge utlåtande.

Utlåtanden och anmärkningar:

Utlåtanden har inlämnats av Lovisa stads infrastrukturenhet, Kymmenedalens Elnät Ab och Lovisa kultur- och miljörelse. Utöver detta inlämnades en anmärkning/åsikt med anledning av ansökan.

I Lovisa stads infrastrukturenhets utlåtande konstateras det bland annat att skötande av växtlighet på tomterna alltid är på fastighetens ansvar. Grenar som från den egna gården sträcker sig mot gatan ska avlägsnas och trädgrenar får inte växa framför gatulampornas ljuskon. Luftledningarna och trädgrenar är en säkerhetsrisk: grenarna kan förorsaka en kortslutning, som kan förorsaka en eldsvåda, ett elavbrott eller till och med personskador. I utlåtandet rekommenderas det att frågorna som framförts i ansökningen om fridlysande bedöms i enlighet med kriterierna som nämns i utlåtandet.

Enligt Kymmenedalens Elnät Ab:s utlåtande kan enarna fridlysas på det villkor att fastighetsägaren sköter enarnas tillväxt och underhåll så att de inte når för nära elledningarna. Enarna får inte medföra olägenhet för eldistributionen eller eventuella farosituationer då de rör i ledningarna. Minimivståndet till elledningarna är en meter nedanför och en halv meter från sidan.

I Lovisa kultur- och miljöförbund rf:s utlåtande förordas fridlysningen av pelarenarna. Enligt utlåtandet måste enarna, som långsamt växande träd, vara minst hundraåriga och deras storlek och ålder är exceptionella. Det är inte heller uteslutet att det på platsen vuxit ett naturligt spritt enbestand, av vilket de individer som vuxit i kanten av tomten lämnades som häck. Enarna är en höjande och värdefull del av Långängsvägens landskap.

Med anledning av ansökan inlämnades en anmärkning/åsikt. I anmärkningen/åsikten konstateras det bland annat att enarna planterades på fastighetens gräns på 1970-talet av den tidigare ägaren.

Genmäle:

Den sökande har getts möjlighet att ge skriftligt genmäle med anledning av utlåtandena och anmärkningen.

Den sökandes genmäle anlände 24.1.2025 och den innefattar en begäran om uppgifter om handlingarna för hörande av grannarna och om regeln (föreskriften) som begäran baseras på.

Den sökande anser att åsikten som grannen inlämnat bör lämnas obeaktad som på lag inte baserad och myndigheten ska motivera varför grannen enligt lag och rättspraxis är part i ärende om fridlysning. Den sökande jämför i sitt genmäle förfarandet om hörande som det nu rör sig till förfarandet om hörande för tillstånd för miljöåtgärder.

Den sökande anser, hänvisande till Lovisa kultur- och miljöförbund rf:s utlåtande att enarna skulle höja Långängsvägen, som utan dem skulle vara långt utan trädbestånd på gårdarna, platt och grönasfalterad.

Mötesmaterial:

E-postkorrespondens under tidsperioden 14.8 – 4.12.2024

Bilaga 4:

Ansökningshandlingarna

Fotografier 5.11.2024

Handlingar som anknyter till hörandet, inlämnade utlåtanden, anmärkning/åsikt och den sökandes genmäle

Föredragning

Miljöchef Heidi Lyytikäinen

Förslag

Byggnads- och miljönämnden avslår ansökan om att som naturminnesmärke fridlysa pelarensäckan som finns på fastighet 434-404-3-99. Motiveringen är att grunderna i 95 § i naturvårdslagen inte fylls. Pelarensäckan är uppenbart planterad på fastighetens gräns och den är sålunda inte en sådan naturformation som avses i naturvårdslagen. Byggnads- och miljönämnden anser det vara ytterst osannolikt att pelarensäckan skulle ha funnits innan planeringen och byggandet av området och att den i det skedet hade beaktats så att det på fastighetens gräns hade blivit kvar en häck som är lika lång som fastigheten.

Pelarens häcken har inte heller sådana värden som avses i naturvårdslagen (skönhet, sällsynthet, betydelse i landskapet, vetenskapligt värde eller annan motsvarande orsak), varför det skulle finnas en särskild orsak till att fridlysa häcken. Enarnas läge i el- och telefonkablarnas omedelbara närhet ställer också en utmaning för fridlysandet: det är möjligt att vissa enar av de säkerhetsorsaker som nämns i utlåtandena i något skede behöver klippas, trots att de annars omfattas av hemfrid.

Gällande den sökandes begäran om uppgifter och hörandet konstaterar nämnden att meddelandet om anhängiggörandet av ansökan som skickades till grannarna har skickats till sökanden 7.2.2025.

I naturvårdslagen har det inte föreskrivits om hörande av parter i frågor som gäller 95 § i lagen. Då ska 34, 36 och 41 § i kapitel 6 i förvaltningslagen (434/2003) tillämpas. Begreppet part definieras i 11 § i förvaltningslagen. Vid 34 och 41 § i regeringens proposition till förvaltningslag (RP 72/2002) nämns bland annat rätten att bli hörd som en princip som främjar rättsskyddet. Rätten att bli hörd är en av de centrala rättsskyddsprinciperna i 21 § i grundlagen och ett krav för god förvaltning. Om det inte i lagstiftningen preciserats för en specifik förvaltningsprocess hur hörandet om ärendets anhängiggörande sker, är det bättre att höra parterna mer omfattande än inte överhuvudtaget. I de detaljerade motiveringarna i regeringens proposition konstateras det att begreppet part skrivits i lagen i inexakt form så att det skulle möjliggöra tillräcklig flexibilitet och fallspecifik prövning i bestämmandet av partsställning.

Förfarandet om hörande som det nu rör sig om kan jämföras med förfarandet om hörande i lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010). Innan beslut om skyddande av byggnad fattas ska man med stöd av 7 § i lagen ge bland annat ägare och innehavare av intill eller mitt emot belägna fastigheter eller annat område tillfälle att bli hörda. I ärendet som det rör sig om nu har det agerats på motsvarande sätt genom att ge (bostads)fastigheter intill och mitt emot tillfälle att bli hörda innan fattande av beslutet som gäller fridlysning av naturminnesmärke.

Bilaga 4:

Ansökningshandlingarna

Fotografier 5.11.2024

Handlingar som anknyter till hörandet, inlämnade utlåtanden, anmärkning/åsikt och den sökandes genmäle

Behandling	Viceordförande Daniel Thomasson föreslog att ärendet återremitteras för ny beredning. Ledamot Anne Penninkangas understödde Thomassons återremitteringsförslag. Ordföranden konstaterade att det hade lagts fram ett understött återremitteringsförslag, så en omröstning förrättas.
Omröstning	Utgångsförslaget JA (fortsatt behandling av ärendet) fick sex (6) röster (Mettinen, Lindfors, Haddas, Lappalainen, Mulli, Oinonen), ändringsförslaget NEJ (återremittering av ärendet) fick två (2) röster (Thomasson, Penninkangas). På basen av omröstningen fortsatte behandlingen av ärendet.
Beslut	Byggnads- och miljönämnden avslag ansökan om att som naturminnesmärke fridlysa pelarens häcken som finns på fastighet 434-404-3-99. Motiveringen är att grunderna i 95 § i naturvårdslagen inte fylls. Pelarens häcken är uppenbart planterad på fastighetens gräns och den är sålunda inte en sådan naturformation som avses i naturvårdslagen. Byggnads- och miljönämnden anser det vara ytterst osannolikt att

pelarens häcken skulle ha funnits innan planeringen och byggandet av området och att den i det skedet hade beaktats så att det på fastighetens gräns hade blivit kvar en häck som är lika lång som fastigheten.

Pelarens häcken har inte heller sådana värden som avses i naturvårdslagen (skönhet, sällsynthet, betydelse i landskapet, vetenskapligt värde eller annan motsvarande orsak), varför det skulle finnas en särskild orsak till att fridlysa häcken. Enarnas läge i el- och telefonkablarnas omedelbara närhet ställer också en utmaning för fridlysandet: det är möjligt att vissa enar av de säkerhetsorsaker som nämns i utlåtandena i något skede behöver klippas, trots att de annars omfattas av hemfrid.

Gällande den sökandes begäran om uppgifter och hörandet konstaterade nämnden att meddelandet om anhängiggörandet av ansökan som skickades till grannarna har skickats till sökanden 7.2.2025.

I naturvårdslagen har det inte föreskrivits om hörande av parter i frågor som gäller 95 § i lagen. Då ska 34, 36 och 41 § i kapitel 6 i förvaltningslagen (434/2003) tillämpas. Begreppet part definieras i 11 § i förvaltningslagen. Vid 34 och 41 § i regeringens proposition till förvaltningslag (RP 72/2002) nämns bland annat rätten att bli hörd som en princip som främjar rättsskyddet. Rätten att bli hörd är en av de centrala rättsskyddsprinciperna i 21 § i grundlagen och ett krav för god förvaltning. Om det inte i lagstiftningen preciserats för en specifik förvaltningsprocess hur hörandet om ärendets anhängiggörande sker, är det bättre att höra parterna mer omfattande än inte överhuvudtaget. I de detaljerade motiveringarna i regeringens proposition konstateras det att begreppet part skrivits i lagen i inexakt form så att det skulle möjliggöra tillräcklig flexibilitet och fallspecifik prövning i bestämmandet av partsställning.

Förfarandet om hörande som det nu rör sig om kan jämföras med förfarandet om hörande i lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010). Innan beslut om skyddande av byggnad fattas ska man med stöd av 7 § i lagen ge bland annat ägare och innehavare av intill eller mitt emot belägna fastigheter eller annat område tillfälle att bli hörda. I ärendet som det rör sig om nu har det agerats på motsvarande sätt genom att ge (bostads)fastigheter intill och mitt emot tillfälle att bli hörda innan fattande av beslutet som gäller fridlysning av naturminnesmärke.

Bilaga 4:
Ansökningshandlingarna
Fotografier 5.11.2024
Handlingar som anknyter till hörandet, inlämnade utlåtanden, anmärkning/åsikt och den sökandes genmäle

Distribution	Den sökande
Till kännedom	Infrastrukturavdelningen vid Lovisa stad Kymmenedalens Elnät Ab LPOnet Osk Anl Lovisa kultur- och miljörelse rf Inlämnaren av anmärkningen/åsikten

---